

De doop van Jezus Mattheüs 3.13-17

Rev Dr Jos M. Strengholt

Arnhem-Nijmegen 2020

Het verhaal van de doop van Jezus maakt deel uit van de tijd van de 'epifanie' - de tijd van Driekoningen- omdat door Zijn doop Zijn ware identiteit zichtbaar werd.

Wie is Jezus? Die vraag kunnen we niet beantwoorden zonder ook over onze eigen identiteit te spreken. Wie zijn wij?

Hoe kijkt u naar uzelf?

1. Jezus beseftte dat Zijn tijd gekomen was

Na de doop van Jezus schrijft Lukas in zijn Evangelie nadrukkelijk dat Jezus ongeveer dertig jaar oud was toen Hij met Zijn werk begon. Dat was de leeftijd waarop priesters hun dienst in de tempel van Israël mochten beginnen.

Zo verbindt Lukas het begin van het optreden van Jezus met Zijn doop. Mattheüs doet hetzelfde, zij het wat meer impliciet.

„Toen kwam Jezus van Galilea naar de Jordaan, naar Johannes.” Vanuit Galilea naar de Jordaan komen betekende dat Jezus de provincie verliet en naar Judea ging, het land van de tempel en van de godsdienstige leiders van Israël. Dit was het begin van de openbaring van Zijn ware identiteit, het begin van de confrontatie.

Dertig jaar lang had Jezus in Nazareth gewacht en trouw de eenvoudige taken in het huis en in de timmermanswerkplaats vervuld. Al die tijd wist Hij dat een wereld op Hem wachtte. Al die tijd werd Hij Zich steeds meer bewust van Zijn roeping.

Het succes van iedere onderneming wordt bepaald door de wijsheid waarmee het juiste moment wordt gekozen om eraan te beginnen. Jezus moet op het juiste uur hebben gewacht. Toen Johannes optrad, wist Jezus dat de tijd gekomen was.

Waarom zou dat zo zijn?

Nooit eerder in de geschiedenis had een Jood zich laten dopen. De Joden kenden de doop en gebruikten die ook, maar alleen voor proselieten die vanuit een heidens geloof tot het Jodendom kwamen.

Het was vanzelfsprekend dat een met zonde bevleete en verontreinigde proseliet gedoopt werd, maar geen Jood had ooit bedacht dat hijzelf, als lid van het uitverkoren volk en zoon van Abraham, de doop nodig zou hebben. De doop was voor zondaars, en geen Jood zag zichzelf ooit als een zondaar die van God was afgesneden.

Nu, voor het eerst in hun nationale geschiedenis, beseften de Joden hun eigen zonde en hun behoefte aan vergeving van God. Nooit eerder was er zo'n bijzondere nationale beweging van berouw en zoeken naar God geweest.

Dit was de gelegenheid voor Jezus. Door Zich te laten dopen, vereenzelvigde Hij Zich met de mensen die Hij kwam redden, juist op het moment waarop zij zich opnieuw bewust werden van hun zondigheid en van hun verwijdering van God.

Ik denk dat dit besef dat het voor Jezus het juiste moment was om Zijn werk te beginnen, ook wordt benadrukt door Mattheüs wanneer hij schrijft dat Jezus na Zijn doop meteen uit het water opkwam.

Dat iemand na een doop uit het water komt, spreekt eigenlijk vanzelf. De enige reden waarom Mattheüs hier het woord „meteen” gebruikt, is om te benadrukken dat Jezus nu een opdracht had. Zijn werk was begonnen.

Zijn komst om gedoopt te worden was dus een beslissend moment. De levensweg van Jezus begon met een begrafenis in het water en eindigde met een begrafenis in een graf.

Ik heb regelmatig mensen getraind in tijd- en levensmanagement. Sommige mensen zijn geboren uitstellers. Ze moeten een grote taak uitvoeren, maar ze durven er nooit aan te beginnen.

Een les die ik zulke mensen altijd heb meegegeven, is dat je maar één heel kleine eerste stap hoeft te zetten die door anderen wordt gezien. Dan weten mensen dat je aan een taak bent begonnen. Zodra je die eerste kleine stap hebt gezet, volgen meestal de volgende stappen min of meer vanzelf.

Voor Jezus was Zich laten dopen op zichzelf een betrekkelijk kleine stap. Maar vanaf dat moment werd Hij voortgestuwd op de weg waarop Hij de wereld zou verlossen, en dat zou een kostbare weg zijn.

2. Waarom werd Hij gedoopt?

Vanaf de vroegste tijden hebben mensen zich verwonderd over het feit dat Jezus Zich liet dopen.

Als Jezus werkelijk is Wie wij geloven dat Hij is, had Hij geen bekering nodig en had Hij geen vergeving van God nodig. De doop van Johannes was voor zondaars die zich bewust waren van hun zonden, en daarom lijkt die doop helemaal niet op Jezus van toepassing te zijn.

Jezus toont Zijn gezag door onmiddellijk om de doop te vragen. „Laat het nu gebeuren.” Johannes gehoorzaamde. Jezus maakte duidelijk Wie er de leiding had, juist tegenover de massa's mensen, van wie velen dachten dat Johannes de Messias was.

Zo begon Jezus Zijn werk. U denkt dat Johannes groot is, dat hij de Messias is? Ik ben het.

Jezus legde ook uit waarom Hij gedoopt wilde worden. „Want op deze wijze past het ons alle gerechtigheid te vervullen.” Dat klinkt duidelijk, maar we hebben ons lang afgevraagd wat deze woorden precies betekenen.

Voor Joodse mensen was gerechtigheid verbonden met het volkomen onderhouden van de wetten van God.

Theophylact van Ohrid, een Byzantijnse aartsbisschop en Bijbelcommentator uit de elfde eeuw, zegt hierover het volgende.

„Gerechtigheid” betekent de wet. De menselijke natuur was vervloekt omdat zij niet in staat was de wet te vervullen. Daarom heb Ik aan alle andere eisen van de wet voldaan. Eén ding moet Ik nog doen, namelijk gedoopt worden. Wanneer Ik ook dit vervuld heb, zal Ik de menselijke natuur van de vloek hebben bevrijd.

Jezus Christus had een volmaakt leven geleid. Hij had God volkomen gehoorzaamd. Hij had gewandeld op de weg van de wetten van Israël, de wetten van God. En Hij had dit gedaan als de eerste mens sinds Adam.

Sinds Adam en Eva besloten God ongehoorzaam te zijn, leefden alle mensen, en daarmee de hele wereld, op grote afstand van God. Engelen bewaakten de weg naar de boom van het paradijs; de mensheid kon niet dicht bij God komen.

Maar Jezus, als volkomen mens, de nieuwe Adam, luidde een nieuwe mensheid in. Hij Die zonder zonde was, omarmde de wereld in Zijn doop. Hij vereenzelvigde Zich met zondaars door Zich te laten dopen.

En deze doop zou op het kruis worden voltooid. Jezus noemde Zijn kruisiging zelfs een doop. Hij vroeg Zijn discipelen.

Kunt u de drinkbeker drinken die Ik drink, en met de doop gedoopt worden waarmee Ik gedoopt word?

Door Zich te laten dopen, aanvaardde Jezus Zijn eigen martelaarschap, dat Hij voor ons zou ondergaan.

Wanneer de apostel Paulus over onze doop spreekt, noemt hij die een doop in de dood van Jezus.

Of weet u niet dat wij allen die in Christus Jezus gedoopt zijn, in Zijn dood gedoopt zijn? Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood, opdat evenals Christus uit de doden is opgewekt tot de heerlijkheid van de Vader, zo ook wij in een nieuw leven zouden wandelen.

Door gedoopt te worden volgen wij Jezus het water in. Zoals Hij Zich met ons vereenzelvigt, zo vereenzelvigen wij ons met Hem. Wij worden met Hem gedoopt in Zijn dood.

Zo vieren wij ook het Heilig Avondmaal. Jezus stierf voor ons, maar in het Avondmaal sterven ook wij met Hem. Daarom gebruiken wij in veel vieringen van de Heilige Eucharistie Romeinen 12.1.

Ik roep u er dan toe op, broeders, door de ontfermingen van God, om uw lichamen aan God te wijden als een levend offer, heilig en voor God welbehaaglijk. Dat is uw redelijke godsdienst.

Wij zullen in dit leven nooit volmaakte mensen zijn. Wij kennen onszelf. Maar door ons in geloof en dankbaarheid te verbinden met het volmaakte leven en de volmaakte dood van Jezus, in de doop en in het Heilig Avondmaal, worden wij door Jezus opgenomen tot God, Zijn Vader en onze Vader.

Hier staat Jezus dus voor Johannes de Doper en zegt Hij. „Doe het nu.” Jezus was bereid de smalle weg voor ons te gaan. Met ons.

3. Openbaring van Zijn heerlijkheid

Jezus zette de eerste stap en onmiddellijk bevestigde God, Zijn Vader, dat Hij op de juiste weg was.

De hemelen werden voor Jezus geopend.

Johannes Chrysostomus, een kerkvader uit de vierde eeuw, schrijft dat sinds de zonde van Adam geen ziel naar de hemel was opgevaren, maar dat de hemelen voortdurend gesloten waren geweest. Maar bij de doop van Christus werden zij opnieuw geopend.

Hij voegt daaraan toe dat de hemelen voor de gedoopten worden geopend en dat zij de dingen zien die in de hemel zijn, niet doordat zij die met lichamelijke ogen aanschouwen, maar doordat zij ze met de geestelijke ogen van het geloof zien.

Wat er bij Jezus gebeurde, gebeurt ook met ons, de volgelingen van Jezus. De hemel staat voor ons open.

En dan daalt er een duif op Jezus neer en blijft op Hem rusten. De Geest is gekomen tot Gods volmaakte tempel, Jezus Christus.

Niet dat de Heilige Geest vanaf Zijn geboorte niet in Jezus was. Hij is de Zoon van God. Maar om de toerusting door de Heilige Geest voor Zijn bediening zichtbaar te maken, rustte de duif op Jezus.

Jezus zette de eerste stap in Zijn openbare optreden en God bevestigt Hem daar openlijk in. Zo kunt u er ook van verzekerd zijn dat God u bevestigt wanneer u uw eerste kleine stappen zet om Hem te dienen. Hij geeft u kracht.

Wij hebben het ontzagwekkende voorrecht dat de Geest van God op ons rust. Wanneer wij delen in het leven van God met Jezus, geeft de Vader ons God in ons, de Heilige Geest.

En om de epifanie compleet te maken, de openbaring dat Jezus werkelijk Gods uitverkoren Dienaar is, klinkt er een stem uit de hemel. Het is goed dat de duif op Jezus was neergedaald, zodat alle omstanders begrepen dat de stem over Jezus sprak en niet over Johannes.

Dit is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik
Mijn welbehagen heb!

Jezus wist dit al. Ik denk niet dat de stem klonk ter wille van Jezus. De stem was er voor ons,

zodat wij zouden beseffen dat de God in de hemel de Vader van Jezus Christus is. Aan het begin van Jezus' bediening houdt de hele Drie-eenheid als het ware een korte hemelse bijeenkomst.

Overigens zijn de woorden „Dit is Mijn geliefde Zoon” een aanhaling uit Psalm 2. Iedere Jood aanvaardde die Psalm als een beschrijving van de Messias, de machtige Koning van God Die zou komen.

„Ik zal het besluit bekendmaken. De HEERE heeft tegen Mij gezegd. U bent Mijn Zoon, Ik heb U heden verwekt.”

De woorden „in Wie Ik Mijn welbehagen heb” zijn een aanhaling uit Jesaja 42, waarin de lijdende Knecht wordt beschreven, een beschrijving die uitloopt op Jesaja 53, waar die Knecht wordt gedood omwille van de zonden van het volk.

Zie, Mijn Knecht, Die Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Wie Mijn ziel een welbehagen heeft. Ik heb Mijn Geest op Hem gelegd. Hij zal tot de heidenvolken het recht doen uitgaan.

Bij de doop van Jezus krijgen we dus in enkele woorden een samenvatting van het hele Evangelie.

Conclusie

Zoals wij in Zijn doop met Jezus verbonden zijn, zoals Jezus de hemelen voor ons heeft geopend en zoals wij de Heilige Geest van God hebben ontvangen, zo zegt God ook tegen u.

U bent Mijn geliefde zoon of dochter. In u heb Ik Mijn welbehagen.

Uw doop verbindt u met Jezus. Alles wat Hij heeft, is van u.

Daarom hebben wij zo'n groot vertrouwen in het gebed. God is onze Vader.

Wanneer uw Vader naar u kijkt, ziet Hij die grappige, onvolmaakte mens die u bent. Niets is voor Zijn ogen verborgen.

Maar op hetzelfde moment treedt de Zoon van God naar voren. Hij staat voor u en zegt tegen Zijn Vader. „Vader, Ik weet dat hij grappig en zeer onvolmaakt is, maar Ik ben voor hem gedoopt in de wateren van de dood. Hij is met Mij gestorven en met Mij opgestaan.”

En dan zegt de Vader van Jezus Christus tegen u. „Ah, u bent ook Mijn kind. Voor Mij bent u volmaakt.”

+ In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.